

سؤالات امتحان نهایی درس : احکام ۳	رشته : علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع : ۱۰ صبح	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی :	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۲۶	تعدادصفحه: ۲
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور دردی ماه سال ۱۴۰۱		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش aee.medu.gov.ir	

ردیف	سؤالات	نمره
۱	تعریف اصطلاحات زیر را بنویسید: الف) حکم شرعی ب) اجماع (در اصطلاح فقه شیعه) ج) واجب غیری د) استصحاب	۲
۲	عبارت صحیح یا غلط را مشخص کنید. الف) برای بررسی سندی روایت ابتدا به علم درایه مراجعه می کنیم. ب) علمای اصول معتقدند که جملات شرطیه در اغلب موارد مفهوم مخالف ندارند. ج) شکل های امر همگی ظهور در وجوب دارند و دلالت بر وجوب می کنند. د) حجیت تخییر امری بدیهی است که نیازی به استدلال ندارد.	۱
۳	جاهای خالی را کامل کنید. الف) موسس عصر تجدید روش استنباط بود. ب) تفسیر آیات الاحکام یکی از اقسام تفسیر است. ج) به عمل واجب که نیاز به مقدمه دارد گفته می شود. د) جایگاه رجوع به ادله فقهتی است.	۱
۴	هر عبارت بیانگر کدام اصل عملی است؟ (برائت، احتیاط، استصحاب) الف) وقتی مکلف هیچ راهی برای تعیین قبله ندارد. ب) هرگاه درباره از بین رفتن عدالت امام جماعت شک کنیم. ج) حکم نمازگزاری که از روی فراموشی، جهل و اخفات را در نماز رعایت نمی کند.	۱/۵
۵	مفهوم و منطوق این کلام چیست؟ إِذَا كُنْتَ فِي الْمَوْضِعِ الَّذِي لَا تَسْمَعُ فِيهِ الْأَذَانَ فَصَبِّرْ	۱
۶	به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید: الف) از نظر مستشرقین موسس علم اصول کیست؟ (۰/۲۵) ب) راه های وصول سنت را بنویسید. (۰/۵ نمره) ج) اقسام مقدمه را بیان کنید. (۰/۵ نمره) د) برای اثبات حجیت احتیاط از چه دلالتی می توان استفاده کرد؟ (۰/۵ نمره)	۱/۷۵
	ادامه ی سوالات در صفحه دوم	

سؤالات امتحان نهایی درس: احکام ۳	رشته: علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۱۰ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۲۶	تعداد صفحه: ۲
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور دردی ماه سال ۱۴۰۱		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش aee.medu.gov.ir	
ردیف	سؤالات	نمره	
۷	این عبارت بیانگر کدام حکم فقهی است؟ (يَجُوزُ عِنْدَ الْإِضْطِرَارِ تَنَاوُلُ الْمُحْرَمِ مِنْ الْمَيْتَةِ وَالْخَمْرِ وَغَيْرِهِمَا (عِنْدَ خَوْفِ التَّلَفِ أَوْ خُدُوثِ الْمَرَضِ) أَوْ زِيَادَتِهِ	۱	
۸	به سوالات زیر پاسخ کامل دهید: الف) ارکان استصحاب را بنویسید. (۱ نمره) ب) شرایط ظهور امر و نهی را بیان کنید. (۵+۰ نمره) ج) دو وظیفه خطیر فقیه را بیان کنید. (۱ نمره) د) قاعده اصالة الظهور را توضیح دهید. (۱ نمره) هـ) قاعده ی ملازمه را با ذکر مثال توضیح دهید. (۱ نمره) و) اجماع محصل را تعریف کنید. (۱ نمره) ز) قاعده ی "بیع وقت النداء" به چه معناست و حکم آن چیست؟ (۱ نمره) ح) منظور از "حدیث رفع" چیست؟ (۱ نمره) ط) استدلال به عموم عام چه زمانی جایز است؟ (۱/۵ نمره) ی) الفاظی را که دلالت بر عموم می نمایند را نام ببرید. (چهار مورد، ۱ نمره) ک) چرا نهی از معاملات ملازم بطلان آن عمل نیست؟ (۰/۷۵)	۱۰/۷۵	
۲۰	"موفق باشید"		

ساعت شروع : ۱۰ صبح		رشته : علوم و معارف اسلامی		راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: احکام ۳	
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش			تاریخ امتحان : ۱۴۰۱/۱۰/۲۶		
aee.medu.gov.ir			دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور دردی ماه سال ۱۴۰۱		
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره			
۱	الف) قانونی که از طرف خداوند برای نظام دادن به زندگی انسان صادر می شود . (۵/۰ نمره) ب) اتفاق نظر جمعی از علما که کاشف از رای معصوم باشد . (۵/۰ نمره) ج) از آنجا که وجوب انجام مقدمه از وجوب ذی المقدمه ناشی می شود و برای خود وجوب مستقلی ندارد به اینگونه واجبات ، واجب غیری می گویند . (۵/۰ نمره) د) گاهی به حکم واقعی شک داریم که شک ما دارای " حالت سابقه " است یعنی قبلا نسبت به آن موضوع علم داشتیم ولی اکنون دچار شک شده ایم . این حالت محل اجرای اصل استصحاب است . (۵/۰ نمره)	۲			
۲	الف) غلط ب) غلط ج) صحیح د) صحیح (هر مورد ۲۵/۰)	۱			
۳	الف) وحید بهبهانی ب) موضوعی ج) ذی المقدمه د) شک به حکم واقعی (هر مورد ۲۵/۰)	۱			
۴	الف) احتیاط ب) استصحاب ج) برائت (هر مورد ۵/۰)	۱/۵			
۵	منطوق این کلام گویای این مطلب است هنگامی که از شهر خارج شدی زمانی به تو مسافر گفته خواهد شد که دیگر صدای اذان شهر را نشنوی (۵/۰ نمره) اما این کلام مفهوم نیز دارد و آن اینکه اگر در جایی هستی که هنوز صدای اذان شهر را می شنوی نمازت را شکسته نخوان (۵/۰ نمره)	۱			
۶	الف) محمدبن ادریس شافعی (۲۵/۰ نمره) ب) مقطوع الصدور (۲۵/۰) غیر مقطوع الصدور (خبر واحد) (۲۵/۰) ج) مقدمه عقلی (۲۵/۰) مقدمه شرعی (۲۵/۰) د) دلایل عقلی (۲۵/۰) دلایل نقلی (۲۵/۰)	۱/۲۵			
۷	جواز خوردن و آشامیدن چیز حرام در شرایط اضطرار (هنگام ترس از تلف شدن یا زیاد شدن بیماری)	۱			
۸	الف) یقین سابق (۲۵/۰) شک لاحق (۲۵/۰) وحدت متعلق یقین و شک (۲۵/۰) هم زمانی یقین و شک (۲۵/۰) ب) ۱- اینکه امر و نهی از سوی فرد عالی به دانی صادر شود (۲۵/۰) ۲- همراه آن قرینه ای که صیغه را به معنای استحباب یا کراهت یا اباحه منصرف کند وجود نداشته باشد (۲۵/۰)	۱۰/۲۵			

ساعت شروع : ۱۰ صبح	رشته : علوم و معارف اسلامی	راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: احکام ۳
تاریخ امتحان : ۱۴۰۱/۱۰/۲۶		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش aee.medu.gov.ir	دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور دردی ماه سال ۱۴۰۱	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
------	---------------	------

	<p>ج) ۱- باید به مفاد آیه نفر عمل کنند و تمام توان خود را برای فهم دقیق حکم الهی صرف نمایند (۰/۵)</p> <p>۲- از سوی دیگر باید نهایت دقت و احتیاط را به کار برند تا مبادا فتوایی خلاف حکم الهی صادر نمایند. (۰/۵)</p> <p>د) هر گاه شک کردیم که متکلم از کلام خود معنای ظاهر را قصد کرده است یا معنای غیر ظاهر را، سخنش را بر معنای ظاهر حمل می کنیم به این قاعده اصالة الظهور گفته می شود. (۱ نمره)</p> <p>ه) هر آنچه عقل به آن حکم کند، شرع نیز به همان حکم می کند. (۰/۷۵) مثلاً وقتی عقل ظلم به دیگران را ناپسند می شمارد شرع نیز همین حکم را جاری می داند. (۰/۲۵)</p> <p>و) به اجماعی گفته می شود که فقیه به وسیله تتبع در آرای فقها و فتاوی آنها تحصیل کرده و شخصا به دست آورده باشد. (۱ نمره)</p> <p>ز) بیع وقت النداء یعنی خرید و فروش هنگام نماز جمعه (۰/۵) که شارع مقدس آن را نهی کرده است اگرچه این نهی دلالت بر حرمت چنین بیعی دارد اما مقتضی فساد و ملازم بطلان آن نیست. (۰/۵)</p> <p>ح) بر طبق این روایت که مورد قبول همه فرق اسلامی است مواخذه و عذاب نسبت به نه چیز از امت پیامبر اسلام (ص) برداشته شده است که پنجمین آنها "مالایعلمون" می باشد. (۱ نمره)</p> <p>ط) استدلال به عموم عام تنها زمانی جایز است و می توان به ظهور آن استناد کرد که درباره مخصص های احتمالی جستجوی کامل به عمل آید و فقط پس از اطمینان از عدم آنها می توان به ظهور عام در شمولیت استناد کرد. (۱/۵ نمره)</p> <p>ی) لفظ کل که در زبان فارسی به همه و هر تر جمه می شود (۰/۲۵) هر لفظی که به معنای کل باشد (۰/۲۵) جمع معرف به ال (۰/۲۵) قرار گرفتن نکره در سیاق نفی یا نهی (۰/۲۵)</p> <p>ک) چون عمل مورد نهی، نیاز به قصد تقرب ندارد، ملازمه ای میان نهی از آنها و بطلان آن اعمال وجود ندارد. (۰/۷۵)</p>	
۲۰	همکاران محترم: لطفاً به پاسخ های صحیح و منطقی به شکل مفهومی نمره تعلق گیرد.	